O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

БУГУНГИ СОНДА:

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Депутатлар бевосита мулоқотлар чоғида парламент ҳаёти, қишлоқ аҳолиси, айниқса, ёшлар олдида турган мақсад ва вазифалар, шунингдек, муаммолар хусусида кўплаб саволларга жавоб бердилар.

2

ГЛОБАЛ ИСИШНИНГ ЯНГИ ОҚИБАТЛАРИ

Италия табиатни муҳофаза қилиш ташкилоти тадқиқотчилари томонидан глобал исишнинг янги оқибатлари аниқланган.

3

ЭЪЗОЗ ВА АРДОҚ ОҒУШИДА

Бири-бирида ширин ўғил-қизларнинг шўх-шўх кулгилари, бийроқ-бийрон сўзлашувлари, ўйин ва машғулотлари диққатимизни тортди: бири расм чизаяпти, бири пластилиндан аллақандай шакл ясаяпти...

4

Inson manfaatlari — oliy qadriyat

ADOLAT

O'zbekiston «ADOLAT» sotsial-demokratik partiyasi

Ижтимоий-сиёсий газета

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

№ 25 (729)
2009 йил,
29 май,
жума

ЎЗБЕКИСТОН — БРАЗИЛИЯ ҲАМКОРЛИГИ РИВОЖЛАНМОҚДА

Бразилиа, 28 май.
(ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Бразилия Федератив Республикаси Президенти Луис Инасиу Лула да Сильванинг таклифига биноан 27 май куни расмий ташриф билан ушбу мамлакатга келди.

Олий мартабали меҳмонни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига фахрий қоровул саф тортди. Ўзбекистон ва Бразилиянинг давлат мадҳиялари янгради. Давлатимиз раҳбари шарафига замбараклардан 21 марта ўқ узилди. Ислом Каримов фахрий қоровул сафи олдидан ўтди.

28 май куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Бразилия Президенти Луис Инасиу Лула да Сильванинг музокаралари бўлиб ўтди.

Президентларнинг мулоқотида Ўзбекистон — Бразилия муносабатларига доир масалалар, минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик муаммолар юзасидан атрофлича фикр алмашилди.

Ислом Каримов Ўзбекистон Лотин Америкасининг ушбу етакчи мамлакати билан ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш тарафдори эканини таъкидлади.

Луис Инасиу Лула да Сильва Бразилия Марказий Осиёдаги етакчи давлат бўлган Ўзбекистонни ўзининг ишончли ҳамкори деб билишини қайд этди.

Ўзбекистон ва Бразилия ўз минтақасида муҳим ўрин тутадиган давлатлардир. Мамлакатимиз Марказий Осиё умумий бозорини барпо этиш ташаббусини илгари сурган. Бразилия — Меркосурнинг (Жанубий Америка умумий бозори) энг ривожланган ва иқтисодий жиҳатдан қудратли давлати. Ўзбекистон — Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд барпо этилишининг ташаббускори. Бразилия Лотин Америкасида ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага қўшилган. Ўзбекистон ҳам, Бразилия ҳам БМТни ислоҳ қилиш, унинг халқаро муаммоларни бартараф этишдаги ўрни ва аҳамиятини оширишни ёқлайди, "кўп қутбли дунё" тамойилини қўллаб-қувватлайди. Терроризм, экстремизм, наркобизнес, уюшган трансмиллий жиноятчилик каби таҳдидларнинг олдини олиш, бу иллатларга қарши курашишда халқаро ҳамкорликни кучайтириш борасида икки мамлакат раҳбарлари ҳамфикр.

Мамлакатларимиз халқаро майдонда бир-бирини ёқлаб, таклиф ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаб келади. Ўзбекистон турли йилларда БМТ органларига Бразилия номзодларини ёқлаган. БМТда Ўзбекистонга оид масалалар муҳокамага қўйилганда эса Бразилия мамлакатимиз нуқтаи назарини қўллаб-қувватлаб келган.

Иқтисодий соҳада ҳамкорликни деярли барча соҳаларда ривожлантириш учун яхши омиллар бор. Бразилия ҳам илгари аграр, хомашё экспорт қилувчи мамлакат бўлган. Ҳозирги кунда унинг экспортидан қаҳва, соя, шакар, апельсин, темир рудаси, пўлат ва шулар қаторида авиация техникаси, автотранспорт, электроника буюмлари, пойафзал, тўқимачилик маҳсулотлари жой олган. Ялпи ички маҳсулот ҳажми (1,8 триллион АҚШ доллари) жиҳатидан Бразилия Лотин Америкасида биринчи ўринда туради. Саноатнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 40 фоизга яқин, қишлоқ хўжалигининг ҳиссаси эса 10 фоиздан ошмайди.

(Давоми 2-бетда.)

БУЮК АЖДОДЛАРНИНГ БАРКАМОЛ АВЛОДЛАРИ

Бугун Сирдарё вилоятининг Гулистон шаҳрида мамлакатимиз ўқувчиларининг катта спорт байрами — "Умид ниҳоллари — 2009" мусобақаси старт олади. Мустақил ҳаёт бўсағасида турган навқирон ёшларимиз спортнинг 12 тури бўйича ўзаро беллашадилар.

Айни пайтда Ўзбекистон фарзандлари нафақат билими ва салоҳияти, балки жисмоний соғлом, абжир ва кучлилиги туфайли ҳам жаҳон ареналарида Ватанимиз байроғини баланд кўтармоқдалар. Бундай улкан зафарларга эришишда, албатта, Президентимизнинг ёш авлод таълим-тарбиясига кўрсатаётган оталарча ғамхўрлиги, юксак эътибори катта аҳамият касб этаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз. Бинобарин, Юртбошимиз ташаббуси билан мамлакатимизда анъанага айланган, бир-бирини тўлдириб борувчи уч босқичли спорт ўйинлари — "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод", "Универсиада" беллашувлари ёш авлод камолотида муҳим омил бўлмоқда.

Сир эмас, давлат ўз кучи, қудратини мунтазам таъмин этиб турмоғи учун бақувват қўллар, ўтли юраклар зарур бўлади. Юқорида тилга олинган спорт мусобақалари эса ана шундай ёшларни тарбиялайди, уларни курашларга ундайди, қалбларида ватанпарварлик туйғуларини, эл-юртга чексиз меҳрни камол топтиради.

Дарвоқе, ёшлик, спорт, ғалаба, баркамоллик тушунчалари моҳиятан ўзаро уйғундир. Бундай тушунча-туйғуларнинг навқирон авлод қалбида доимо жўш уриб туриши учун спорт мусобақаларининг аҳамияти катта. Зотан, спорт билан шуғулланган бола соғлом бўлади, соғлом инсонгина соғлом фикр юритади. Бу сифатлар Ватанимиз қудратига қудрат қўшиши шубҳасиз.

7 кун нафаси

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

Шу йилнинг апрель-май ойларида тинимсиз ёққан ёмғир туфайли Тожикистоннинг қирқдан зиёд шаҳар ва туманлари жиддий талофат кўрган эди.

Ўзбекистон ҳукумати Тожикистон ҳукуматининг барча давлатлар ва халқаро ташкилотларга ёрдам сўраб қилган мурожаатига биринчи бўлиб жавоб берди. 23 май куни Сурхондарё вилоятининг Сариосиё темирйўл бекатидан табиий офат туфайли турар жойлари вайрон бўлган ва бошпанасидан айрилган қўшни мамлакат фуқароларига қурилиш материаллари, зарур озиқ-овқат маҳсулотлари ва ўнлаб палаткалардан иборат 20 вагондан ортиқ инсонпарварлик юклари жўнатилди.

МУЗОКАРАЛАР САМАРАЛИ БЎЛДИ

Ўтган ҳафта Бирлашган Араб Амирликлари энергетика вазири Муҳаммад бин Зайен ал-Ҳамилий раҳбарлигидаги делегация аъзолари мамлакатимизга ташриф буюриб, қатор вазирлик ва идораларда музокаралар олиб борди.

Делегация, жумладан республикамиз Ташқи ишлар вазирлиги, "Ўзбекнефтгаз" миллий холдинг ва "Ўзбеккимёсаноат" давлат акциядорлик компанияларида бўлиб, икки томонлама иқтисодий алоқалар ривожининг истиқболлари борасида манфаатли келишувларга эришдилар.

Шунингдек, музокаралар давомида мамлакатлар ўртасида имзоланган даромадларнинг икки томонлама солиққа тортилишига йўл қўймаслик ҳамда даромад ва капитал солиқларни тўлашдан бош тортишни бартараф қилиш, сармояларни ўзаро рағбатлантиришга оид қатор битимлар ҳам имзоланди.

ЗАМОНАВИЙ МАЖМУА

Ғаллаороллик тадбиркор Эркин Тожибоев банкдан кредит олиб, туманнинг Лалмикор шаҳарчасида маиший хизмат кўрсатиш марказини бунёд этди.

Ўтган куни ишга туширилган мазкур замонавий мажмуада автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шахобчаси, сартарошхона, тикувчилик цехи, савдо дўкони, шунингдек, гўшт маҳсулотлари билан савдо қилувчи тармоқ мавжуд. Муҳими, уларда 20 та янги иш ўрни яратилди.

"ШАҲРИСАБЗ БАҲОРИ"

деб номланган ёшлар сайли Шаҳрисабздаги Амир Темур майдонига тумандаги барча маҳаллалар ёшлари ва кексалари қатори ўша кунлари бу ерга меҳмонга келган чет эллик сайёҳларни ҳам чорлади.

Сайлда маҳаллалардаги "Устоз-шогирд" марказларида ҳунар ўрганаётган ёш йигит-қизлар ўз ҳунармандчилик буюмлари-ю миллий таомлар кўргазмаларини намойиш этдилар. Фольклор ва эстрада жамоаларининг чиқишлари сайл иштирокчиларида катта таассурот қолдирди.

БЕЛЛАШУВ

Наманган саноат касб-ҳунар коллежида "Ўткир зеҳнлилар" беллашуви бўлиб ўтди.

— Мусобақа 3 босқичда ташкил этилди, — дейди директор ўринбосари Наргиза Ибрагимова. — "Биз мустақил Ўзбекистонннинг бахтли ёшларимиз" деб номланган босқичда илмга чанқоқ ва зукко ўқувчилар Ватанимизни мадҳ этувчи куй-қўшиқлар ижро этишиб, саҳна кўринишларини намойиш қилган бўлсалар, кейинги босқич давлатимиз томонидан ёшларнинг баркамол бўлиб вояга етиши учун қабул қилинган қонун ва қарорлар ҳақида бўлди. Учинчи босқичда эса жамоалар сардорлари ўртасида баҳру байт ўйини ўтказилди.

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси регламентига кўра, Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясининг парламент қуйи палатасидаги фракцияси аъзолари шу кунларда ўз сайлов округларида бўлиб, сайловчилар билан учрашувлар ўтказишмоқда.

78-Тўйтепа округидан депутатликка сайланган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, Ўзбекистон "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши раиси Исмоил Саифназаров сайловчилар билан юзма-юз мулоқотларда бўлди. Ўртачирчиқ туманидаги "Дўстлик" қишлоқ фуқаролар йиғинида бўлиб ўтган учрашувда мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли китобининг мазмун-моҳияти хусусида атрофлича мулоҳаза юритилди.

— Ҳозир бутун жаҳон иқтисодиёти жиддий имтиҳонни бошдан кечирмоқда, — деди Исмоил Саифназаров ўз сўзида. — Синов кўлами ва мураккаблиги шу қадарки, халқаро молия бозорида талаб ва эҳтиёжлар ҳеч қачон бугунгидек кескин равишда тушиб кетмаган. Бугунги вазият, шунингдек, бутун дунё иқтисодиёти бир-бирига чамбарчас боғлиқ эканлигини кўрсатди. Натижада бир минтақада пайдо бўлган иқтисодий инқироз тез орада дунёнинг нариги бурчагидаги мамлакат иқтисодиётига ҳам ўз таъсирини кўрсатиб турибди. Инқироз Ўзбекистонни ҳам четлаб ўтмаяпти, албатта. Бироқ, ўз вақтида кўрилган оқилона чора-тадбирлар натижасида инқирознинг салбий оқибатлари мамлакатимизда деярли кузатилмаётир. Унинг оқибатларини бартараф этишда Юртбошимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли асари дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

(Давоми 2-бетда.)

Парламентда

МУҲИМ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида демократик блокка бирлашган Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси, Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ҳамда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияларининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Қатор вазирлик ва идоралар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашган йиғилишда депутатлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 15 майда қабул қилинган "Тадбиркорлик фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори мазмун-моҳияти ва аҳамияти хусусида фикр алмашдилар. Таъкидландики, Юртбошимиз қарорида тадбиркорлик субъектлари учун бир қатор муҳим имтиёз ва преференциялар яратилиши кўзда тутилган. Жумладан, 2009 йил 1 июндан эътиборан лойиҳа-смета ҳужжатлари экспертизасини ўтказиш қиймати энг кам иш ҳақининг 10 бараваридан 3 бараваригача пасайтирилди. Банкларда ҳисоб рақамларини очиш тўловлари эса 28040 сўмдан 14020 сўмга, қишлоқ жойларда 2804 сўмга туширилди. Қолаверса, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланадиган юридик ва жисмоний шахсларни давлат рўйхатидан ўтказиш учун тўланадиган бож миқдори ҳам камайтирилди. Яна бир эътиборли жиҳат: топография-геодезия ишлари комплексини амалга ошириш ва кадастр хизматлари томонидан кўрсатиладиган бошқа турдаги хизматлар учун тарифлар 40 фоизга пасайтирилди.

Йиғилиш иштирокчилари қарор аҳамияти тўғрисида сўз юритиш асносида кичик бизнеснинг бозор коньюнктураси ўзгаришларига тез мослаша олиши, истеъмолчилар талабига таъсир кўрсатиши ва рақобат муҳитини шакллантира олиши билан боғлиқ эканлигига эътибор қаратишди. Қолаверса, янги иш ўринларини жадаллик билан яратиш қаторида кичик бизнес аҳоли бандлиги ва уларнинг даромадларини кўтариш имкониятини кенгайтириши таъкидланди. Шу боис кичик бизнес билан шуғулланувчилар бугунги кунда иш билан банд бўлган мамлакатимиз аҳолисининг 76 фоизини ташкил қилмоқда.

Демократик блок йиғилишида Президентимизнинг мазкур қарори мазмун-моҳиятини сайловчилар билан бўлиб ўтадиган учрашувларда кенг муҳокама қилишга ва шу орқали кичик бизнесни ривожлантиришда давлат ҳокимиятининг маҳаллий органларига амалий ёрдам кўрсатишга келишиб олинди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюжетининг 2008 йилдаги ҳамда 2009 йил биринчи чорагидаги ижроси тўғрисидаги ҳисобот ҳам депутатлар томонидан қизғин муҳокама қилинди. Шунингдек, мамлакат ҳаётига доир қатор қонун лойиҳалари кўриб чиқилди.

Фарҳод ЭСОНОВ,
"Adolat" мухбири.

СУВ ҲАҚИДАГИ СЎЗ ЧУҚУР ЎЙЛАНГАН ВА МАСЪУЛИЯТЛИ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Марказий Осиёда сувдан фойдаланиш муаммоларига бағишлаб сўнгги пайтда минтақамизда кўплаб конференция, симпозиум ва семинарлар бўлиб ўтди. 2009 йил 28 апрель куни Олмаота шаҳрида Оролни қутқариш халқаро жамғармаси таъсисчи давлатларининг форумида ҳам минтақада сув-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

Форумда минтақада сув ресурсларидан фойдаланишга доир турли фикр ва нуқтаи назарлар баён этилди. Трансчегаравий Сирдарё ва Амударё оқимининг юқори ҳамда қуйи қисмида жойлашган давлатлар манфаатларини ҳисобга олганда, бу табиий ҳол, албатта.

Баҳс-мунозаралар давомида ушбу дарёларнинг юқори қисмида жойлашган мамлакатларнинг айрим вакиллари томонидан трансчегаравий дарёлар сув ресурслари учун муайян шаклда ҳақ ундириш ғоясини илгари суришга уринишлар бўлди. Ҳаттоки, бундай ёндашувни гўё Жаҳон банки ҳам қўллаб-қувватлаши борасида баландпарвоз гаплар айтилди.

(Давоми 2-бетда.)

ЎЗБЕКИСТОН — БРАЗИЛИЯ ҲАМКОРЛИГИ РИВОЖЛАНМОҚДА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Бразилия ўтган асрнинг 90-йилларида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириб, хусусий секторни ривожлантирди, қулай сармоявий муҳит яратди, пул-кредит ва солиқ сиёсатини қайта кўриб чиқди, кенг кўламли хусусийлаштириш жараёнини бошлади. Мамлакатда йўл-транспорт коммуникациялари ва шаҳарлар инфратузилмаси ҳам айни шу даврда кенг ривожланди.

Кейинги йилларда энергия манбаларига талаб ортгани туфайли Бразилия этанол ишлаб чиқариб, уни экспорт қила бошлади. Бу соҳадан келадиган даромад йилига ўртача 600 миллион АҚШ долларини ташкил қилади. Бошқача айтганда, Бразилия нефть-газ ва нефть кимёси соҳаси баробарида муқобил энергия манбалари ишлаб чиқаришда ҳам катта тажрибага эга.

Қишлоқ хўжалигида янги техника ва технологияларни қўллаш натижасида Бразилия шакарқамиш ва апельсин етиштириш бўйича дунёда биринчи ўринга чиқди. Жаҳонда етиштириладиган қаҳванинг 35 фоизи шу мамлакат ҳиссасига тўғри келади.

Ўзбекистон мустақиллик йилларида босиб ўтган ривожланиш йўли, ислоҳотларни амалга оширишда қандай соҳалар устувор этиб белгилангани таҳлил қилинса, Бразилия билан бир қатор ўхшашликлар кўзга ташланади. Бир мисол: икки мамлакат ҳам хомашё базаси вазифасини ўтаган мамлакатдан тайёр маҳсулот экспорт қилувчи давлатга айланди ва экспортда саноатнинг улуши йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Шуларни инобатга оладиган бўлсак, Ўзбекистон билан Бразилия самолётсозлик, машинасозлик, нефть кимёси, тўқимачилик, кўнчилик соҳаларида ҳамкорликни ривожлантиришнинг улкан имкониятларига эга, деб бемалол айтиш мумкин. Бундан ташқари, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, сайёҳлик, транспорт, геология-разведка, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш каби яна кўплаб соҳаларда ҳамкорликнинг истиқболи порлоқ.

Ўзбекистон Бразилия учун нафақат Марказий Осиё, балки МДҲнинг кўплаб мамлакатлари учун ҳам кўприк вазифасини ўташи мумкин. Навоий шаҳридаги қитъалараро интермодал логистика маркази бунга яхши мисол бўла олади. Маълумки, МДҲда ягона бўлган мазкур марказ Корея Республикаси билан ҳамкорликда барпо этилмоқда. Жанубий Корея эса Ўзбекистоннинг ҳам, Бразилиянинг ҳам стратегик шеригидир. Бу жиҳатдан қараганда, шу йилнинг май ойи бошида Тошкентда Ўзбекистон — Корея саммити бўлиб ўтгани ва энди Бразилиада Ўзбекистон — Бразилия саммити бўлаётганида мантиқий боғлиқлик бор.

Ислом Каримов ва Луис Инасиу Лула да Сильва Ўзбекистон билан Бразилия ўртасидаги муносабатларга оид масалаларни кенг муҳокама қилдилар. Президентлар Марказий Осиёда хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари, Афғонистондаги вазият, Лотин Америкасидаги жараёнлар хусусида фикрлашдилар. Президентлар, шунингдек, халқаро молиявий-иқтисодий инқироз, унинг таъсирини камайтириш, оқибатларини енгиллаштириш ҳақида фикр алмашдилар.

Музокаралар якунида Ўзбекистон Республикаси билан Бразилия Федератив Республикаси ўртасида Қўшма декларация қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Бразилия Федератив Республикаси ҳукумати ўртасида техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги, савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги, маданий ҳамкорлик тўғрисидаги, дипломатик паспорт эгаларининг визасиз кириб-чиқиши тўғрисидаги, қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар ҳамда сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги ўзаро англашув меморандуми имзоланди. Шунингдек, икки мамлакат вазирлик ва идоралари ўртасида ўзаро ҳамкорликка оид бир қатор ҳужжатлар имзоланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу куни Бразилия Миллий конгрессига ташриф буюрди. Мамлакатимиз раҳбари Бразилия парламенти фаолияти билан танишди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Бразилия Федератив Республикасига расмий ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА).

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Бу асар нафақат давлатимизда, балки дунёнинг энг ривожланган мамлакатларида ҳам ўқиб-ўрганилмоқда, таҳлил ва тарғиб қилинмоқда. Бу ҳам давлатимизда олиб борилаётган сиёсатнинг нечоғлик тўғри ва аниқ эканлигидан далолат беради.

Учрашувда мамлакатимизда "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури жадаллик билан амалга оширилаётганлигига эътибор қаратилди. Таъкидланганидек, юксак эътибор ва амалий ишлар самараси ўлароқ, бугун қишлоқларимиз кун сайин чирой очиб, обод ва кўркам масканларга айланиб бормоқда. Ҳатто олис қишлоқларда истиқомат қилаётган аҳолининг турмуш тарзини юксалтириш, уларга етарлича шарт-шароит яратиб бериш мақсадида Давлат дастури асосида кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда. Бинобарин, Юртбошимиз таъбири билан айтганда, барчамизнинг илдизимиз, қон томиримиз авваламбор қишлоқ заминига бориб тақалади.

Охангарон шаҳар маиший хизмат касб-ҳунар коллежидаги тадбир ҳам қизиқарли савол-жавобларга бой, баҳс-мунозарали тарзда ўтди. Маҳалла фуқаролар йиғинлари фаоллари, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари, ҳокимлик вакиллари, маҳаллий Кенгаш депутатлари ҳамда ёшлар иштирок этган ушбу тадбирда бугунги куннинг энг долзарб мавзуларида сўз борди.

* * *

26-Варахша сайлов округидан сайланган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Зуҳра Ботирова Жондор ва Ромитан туманларида сайловчилар билан учрашув ўтказди.

Жондор туман Марказий шифохонаси ва "Гулистон" қишлоқ врачлик пунктида, "Пўлоти" маҳалла фуқаролар йиғини, 20-ихтисослашган мактаб-интернат ҳамда Бухоро ёғ-мой корхонасига қарашли "Ниҳол" болалар оромгоҳида бўлиб ўтган мулоқотларда сайловчиларни қизиқтирган кўплаб масалалар тўғрисида сўз юритилди. Хусусан, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури, трансчегаравий сув муаммоси, диний экстремизм ва огоҳлик, одам савдоси каби масалалар учрашувларнинг бош мавзусига айланди.

— Ҳар бир йилга ном берилишининг таг замирида тараққиёт ётади, — деди депутат. — Жумладан, "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастурига эътибор қаратадиган бўлсак, унда ҳам асрга татигулик ишларни амалга ошириш назарда тутилган. 2009 йилнинг дастлабки чорагида барча макроиқтисодий кўрсаткичлар бўйича белгиланган режалар муваффақиятли уддаланибгина қолмай, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан сезиларли ўсишга эришилди. 208 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди. Бунинг аксарияти қишлоқларда яратилаётган касаначилик ҳиссасига тўғри келди.

Сайловчилар билан учрашувларда, шунингдек, сайлов қонунчилигига киритилган ўзгартиришлар, ёшлар, хусусан, қишлоқ ёшлари муаммолари мавзуларига ҳам кенг тўхталиб ўтилди.

* * *

104-Қарши сайлов округидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига сайланган Собир Турсунов Қарши шаҳрида сайловчилар билан учрашув ўтказди.

Қарши шаҳридаги 8- ва 21-умумтаълим мактабларида бўлиб ўтган мулоқотлар чоғида иштирокчилар мамлакатимизда ёш авлод камолоти йўлида амалга оширилаётган ишлар салмоғи ва самараси ҳақида мамнуният билан фикр билдирдилар. Шу билан бирга, ёшларга оид қонун ҳужжатлари такомили, бу борада Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, партия фракцияси аъзолари томонидан олиб борилаётган ишлар тўғрисида сайловчиларга батафсил маълумот берилди.

"Дарвозатутак" маҳалла фуқаролар йиғинида бўлиб ўтган учрашув эса сайловчиларнинг фаоллиги билан ажралиб турди. Унда ҳудудда аҳолини тоза ичимлик суви ва газ билан таъминлаш, йўл қурилиши сингари масалаларда кўзга ташланаётган муаммолар ўртага ташланди, уларни бартараф этиш юзасидан таклиф-мулоҳазалар билдирилди.

Қарши тиббиёт ҳамда Иқтисодиёт коллежлари ва 2-марказий шифохонада ўтказилган учрашувлар ҳам жонли мулоқотлар остида ўтди. Депутат сайловчиларни қизиқтирган кўплаб саволларга жавоб берди.

* * *

42-Янгикўрғон сайлов округидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига сайланган Ойша Охунова Янгикўрғон ва Чортоқ туманларида бўлиб, ўз сайловчилари билан учрашди.

Янгикўрғон туманидаги "Камшоҳ", "Бекобод", "Искавот", Чортоқ туманидаги "Коразкон", "Гулшан", "Боғистон" қишлоқ фуқаролар йиғинларида ўтган учрашувларда депутат диний экстремизм ва унинг салбий оқибатларига иштирокчилар эътиборини қаратди. Бундан ташқари, "Одам савдоси тўғрисида"ги, "Фуқаролар мурожаатлари тўғрисида"ги ва "Сайлов тўғрисида"ги қонунлар ижроси ҳамда уларнинг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

Сайловчилар билан бўлган қизғин давра суҳбатлари фуқаролар хонадонларида ҳам давом этди. Масалан, депутат Олимхон қишлоғида яшовчи Мунаввар Собированинг уйида бўлди. Бу хонадонга пилла ҳашарига тўпланган қишлоқдошлар нафақат "кумуш тола" йиғимида жонбозлик кўрсатишди, балки ўз депутатларининг қизиқарли суҳбатларидан ҳам баҳраманд бўлдилар.

* * *

55-Пастдарғом сайлов округидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига сайланган Худоёр Маматов сайловчилар билан учрашув ўтказди.

Тумандаги Навоий, Фурқат маҳаллалари, "Санчиқул" қишлоқ фуқаролар йиғинлари ҳамда бир қатор таълим муассасаларида ўтказилган самимий мулоқотлар чоғида Президентимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" китобида билдирилган қимматли фикрларга эътибор қаратилди. Қолаверса, учрашувларда "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастуридан келиб чиққан ҳолда қишлоқлар инфратузилмасини яхшилаш, тадбиркорликни кенг йўлга қўйиш орқали ишсизлик муаммосини ҳал этиш, аҳолининг коммунал ва маиший хизматларга бўлган талабини қондириш сингари вазифаларни бажариш имкониятлари изланди.

Депутат бевосита мулоқотлар чоғида парламент ҳаёти, қишлоқ аҳолиси, айниқса, ёшлар олдида турган мақсад ва вазифалар, шунингдек, муаммолар хусусида кўплаб саволларга жавоб берди.

* * *

Сайловчилар билан учрашувлар 58-Тайлоқ, 94-Водил, 91-Охунбобоев, 110-Китоб, 118-Хўжайли сайлов округларида ҳам бўлиб ўтди.

Ўз мухбирларимиз.

∇ Семинар-кенгаш

ЮКСАЛИШНИНГ ЯНГИ ПОҒОНАСИДА

Наманган шаҳрида "Ўзбекистон "Адолат" СДП: юксалишнинг янги поғонасида" мавзуида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, партия Сиёсий Кенгаши раиси Исмоил Саифназаров, қуйи палатадаги партия фракцияси аъзолари Ойша Охунова, Юсуфжон Нишонов ҳамда Марказий аппарати масъул ходимлари, шунингдек, вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари фаоллари иштирок этди.

Семинар-кенгашда ҳозирги кунда вилоят партия Кенгаши, ҳудудий ва бошланғич ташкилотлар олдида турган бир қатор долзарб масалалар кўриб чиқилиб, муҳокама қилинди, фаолиятни янада жонлантиришга қаратилган чора-тадбирлар белгилаб олинди. Хусусан, Президентимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли китобининг мазмун-моҳияти, унда илгари сурилган ғоялар тўғрисидаги иқтисодчи партиядошларнинг маърузалари тадбир қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Партия фаоллари, биринчи галда, давлатимиз раҳбари томонидан кўрсатиб берилган бугун давр саҳнасида муаммоли ва ташвишли акс этиб турган жаҳон иқтисодий-молиявий инқирозини Ўзбекистон шароитида бартараф этиш чораларини амалиётга тадбиқ этишга ҳисса қўшишлари лозимлиги таъкидланди. Шунингдек, Юртбошимиз асарини аҳоли ўртасида тарғиб-ташвиқ қилиш бўйича вилоят партия ташкилотларининг галдаги вазифалари белгилаб олинди.

Ўзбекистон "Адолат" СДПнинг 2009 йилга мўлжалланган ҳаракат дастурининг асосий йўналишлари тўғрисида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Юсуфжон Нишонов маъруза қилди. У ҳаракат дастурининг асосий йўналишлари ҳақида семинар иштирокчиларига атрофлича сўзлаб берди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлигига номзодларни танлаш, ҳисобга олиш ва захира шакллантиришни ташкил этиш масаласи ҳам семинарда қизғин баҳсларга сабаб бўлди. Мазкур масала тўғрисида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Ойша Охунованинг маърузаси тингланди. Маърузачи бўлғуси сайловларга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўриш, муносиб номзодлар захирасини шакллантириш ниҳоятда муҳим вазифа эканлигига эътибор қаратиб, амалдаги сайлов қонунчилиги тарғиботи ишларини ҳудудий Кенгашларда, айниқса, бошланғич партия ташкилотларида мунтазам ва изчил равишда олиб бориш лозимлигини қайд этди.

Семинар-кенгаш якунида муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Тадбирда "Адолат" СДП сафига қабул қилинган 75 нафар кишига партия билетлари топширилди.

С.АБДУРАҲМОНОВ,
"Adolat" мухбири.

∇ Тадбир

БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ ТАРҒИБОТИ

Қўнғирот сода заводи Марказий Осиёдаги замон талабларига тўла жавоб берадиган кимёвий корхоналардан биридир. Шу боис корхона қошида Тошкент кимё технология инстититутининг Махсус сиртқи бўлими ташкил этилган. Унинг бакалавр ва магистратура босқичларида бир нечта мутахассисликлар бўйича малакали кадрлар тайёрланмоқда. Муҳими, сиртқи бўлимни тугатган юздан ортиқ ёш мутахассислар айни пайтда фидокорона меҳнат қилиб, корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини ошириш, пировардида, мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтиришга муносиб улуш қўшмоқдалар.

Яқинда Қўнғирот сода заводи ишчи-хизматчилари ва Махсус сиртқи бўлим талабалари иштирокида Президентимизнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" китобини ўрганишга бағишланган семинар-тренинг бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, Ўзбекистон "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши раиси Исмоил Саифназаров, қуйи палатадаги партия фракцияси аъзоси Мамит Асқаров, маҳалла фаоллари ва ёшлар иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар Юртбошимиз асарида жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг сабаб ва оқибатлари аниқ мисоллар ёрдамида таҳлил қилингани эътироф этилди. Қолаверса, асарда мамлакатимиз шароитида иқтисодий таназзулга қарши курашиш чора-тадбирлари ва иқтисодий барқарорликка эришишнинг энг самарали йўллари кўрсатиб берилгани таъкидланди.

Семинар-тренинг иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Ўз мухбиримиз.

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

СУВ ҲАҚИДАГИ СЎЗ ЧУҚУР ЎЙЛАНГАН ВА МАСЪУЛИЯТЛИ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Бироқ, ушбу масаланинг моҳиятини жаҳон тажрибасини ҳисобга олган ҳолда диққат билан кўриб чиқилса, масалани бу тарзда қўйиш асоссиз экани аён бўлади.

БМТ маълумотларига қараганда, трансчегаравий ҳавзалар Ер юзасининг 45,3 фоизини қамраб олади. Бундай ҳудудларда сайёрамиз аҳолисининг қарийб 40 фоизи истиқомат қилади ва дунёдаги дарёлар оқимининг 80 фоизи мазкур минтақалардан ўтади. Бунда ушбу дарёларнинг қуйи қисмида жойлашган мамлакатлар томонидан дарёларнинг юқори қисмида жойлашган давлатларга сув учун пул тўланган ҳолатлар ҳеч қачон кузатилмаган. Бундай ҳолат БМТ ҳамда трансчегаравий сув ресурслари мақоми ва ана шу сув ресурсларига туташ давлатларнинг ҳуқуқларини белгилаб берадиган бошқа халқаро эътироф этилган ташкилотларнинг бирон-бир халқаро ҳуқуқий ҳужжатида кўзда тутилмаган.

Дейлик, Швейцария давлати Германиядан, Франция ёки Голландиядан Рейн дарёси унинг ҳудудидан бошланиши учун пул тўлашни талаб қилишини ақлга сиғдириш қийин. Ёки Германия ҳудудидан бошланадиган Европадаги энг узун Дунай дарёсининг қуйи оқимида жойлашган ўнлаб мамлакатлардан ушбу давлатнинг пул тўлашни талаб қилишини тасаввур этиб бўладими?..

Энди Жаҳон банкининг сув масаласига ёндашуви ҳақида.

«Марказий Осиёда сув ва энергетика ресурсларининг ўзаро боғлиқлиги, Сирдарё ҳавзасида минтақавий ҳамкорликни яхшилаш тўғрисида»ги маъруза «ишга тааллуқли мақола» тарзида тайёрланган бўлиб, банкнинг минтақавий департаменти мутахассисларидан бирининг имзоси билан электрон шаклда эълон қилинган.

Маълумки, «ишга тааллуқли мақола» — банк ходимларининг ўз фикрини ифода этиш шаклларидан бири бўлиб, унга қизиқиш туғилган тақдирдагина, муҳокама мавзусига айланиши мумкин, холос.

Дарвоқе, Жаҳон банкига мансуб ушбу бўлимда 14 мингта шунга ўхшаш материаллар мавжуд бўлиб, улар ушбу нуфузли халқаро ташкилотнинг расмий фикрини ифода этмайди, бор-йўғи унинг айрим ходимлари томонидан билдирилган «ёзма ўй-фикрлар»дан бошқа нарса эмас.

Таъкидлаш лозимки, Жаҳон банки низомига мувофиқ, барча таъсисчи мамлакатлар манфаатларини ифода этадиган банк Директорлар кенгаши томонидан маъқулланган қарорларгина ушбу банкнинг расмий фикри ҳисобланади.

Ҳолбуки, Жаҳон банки президенти Роберт Зелликнинг матбуотда эълон қилинган (2009 йил апрель) ва трансчегаравий дарёлар ресурсларидан фойдаланишда халқаро амалиётда қабул қилинган нормалар ва тартибга риоя қилиш, биринчи навбатда, экология ҳамда сув балансини сақлашга оқилона ва эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш борасидаги ўта муҳим масалалар ўз ифодасини топган мактубида қуйидагилар таъкидланган:

«Мен Сизнинг (Ўзбекистон томонининг) минтақадаги экологик мувозанатнинг ўта нозиклиги, бирор давлатнинг гидроэнергетика соҳасидаги имкониятлари ишга солинса, бу трансчегаравий дарёларнинг қуйи қисмида жойлашган давлатларда сув оқими камайишига олиб келмаслигини узил-кесил таъминлаш зарур экани, шунингдек, янги иншоотларни лойиҳалаштиришда улар барпо этиладиган ҳудудларнинг сейсмик хавфсизлигини инобатга олиш лозимлиги тўғрисидаги фикрларингизни тўла қўллаб-қувватлайман».

Шунингдек, у: «Жаҳон банки ошкораликни ҳамда барча манфаатдор томонларни ташвишга солаётган масалалар эътиборга олинишини таъминлаш мақсадида 2009-2010 йиллар мобайнида барча манфаатдор мамлакатлар билан маслаҳатлашувларни давом эттиради, тадқиқотларнинг натижалари тайёр бўла боргани сари Халқаро мустақил экспертлар комиссияси, шунингдек, манфаатдор мамлакатлар томонидан кўриб чиқилаверишини» таъкидлаган.

Ҳозирги вақтда Жаҳон банки томонидан Марказий Осиёда сув-энергетика масалалари бўйича айнан шу асосда янги стратегияни ишлаб чиқиш борасида иш олиб борилмоқда.

Бундай позиция 2009 йилнинг 13-14 май кунлари Афғонистон бўйича Исломободда бўлиб ўтган 3-Минтақавий иқтисодий ҳамкорлик конференциясида (RECCA) яна бир бор қўллаб-қувватланди. Унда 24 та асосий донор-мамлакатлар, 18 та халқаро ва минтақавий ташкилотлар, жумладан, БМТ ва унинг асосий тузилмалари, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки, Ислом тараққиёт банки, шунингдек, бошқа етакчи халқаро молия институтлари вакиллари иштирок этди.

Конференция якунлари бўйича қабул қилинган ва «Исломобод декларацияси» деб номланган ҳужжатда «минтақавий лойиҳалар минтақанинг бошқа давлатлари учун салбий оқибатларга олиб келишига йўл қўймаслик мақсадида халқаро қонунчилик ва қабул қилинган нормаларга мувофиқ амалга оширилиши зарурлиги» қатъий таъкидланган.

Афсуски, бугун минтақа мамлакатларининг айрим экспертлари, ҳаттоки, давлат амалдорлари Марказий Осиёдаги улкан гидротехник иншоотлар совет даврида миллий энергетика активлари сифатида эмас, балки трансчегаравий дарёлар ҳавзасида жойлашган барча республикаларнинг манфаатларидан келиб чиқиб қурилганини инкор этишга уринмоқдалар.

Масалан, гидроэлектр станцияга эга бўлган Тўқтағул сув омбори минтақадаги барча республикаларнинг манфаатлари ҳисобга олинган ҳолда қурилган бўлиб, биринчи навбатда, Ўзбекистон, Тожикистон ва Қозоғистон ҳудудидаги суғориладиган бир миллион гектар ернинг сув таъминотини яхшилашга хизмат қилиши, шу билан бирга, сув омборининг ирригация режимини ўзгартирмаган ҳолда, Қирғизистон эҳтиёжлари учун 4,1 миллиард киловатт-соат гидроэлектр энергия ишлаб чиқариши лозим эди.

Хўш, бу борадаги бугунги аҳвол қандай?

ГЭСга эга бўлган Тўқтағул сув омбори (тўлиқ сув сиғими 19,5 км³, фойдали сув сиғими 14,0 км³) 1992 йилдан буён асосан энергетика режимида ишлаб келмоқда ва бир йилда 4,1 миллиард киловатт-соат энергия ишлаб чиқариш ўрнига 8,0-8,2 миллиард киловатт-соат энергия, яъни лойиҳада кўзда тутилганидан икки баробар кўп энергия ишлаб чиқармоқда.

Табиийки, бундай ҳолатда бир миллион гектар ернинг сув таъминотини яхшилаш ҳақида гапиришга ўрин ҳам қолмайди. Негаки, Тўқтағул сув омбори ишлашининг энергетика режимини таъминлаш учун қуйи оқимда жойлашган мамлакатларга катта зарар етказилмоқда. Яъни, умумий вегетация оқими 8,0 км³ бўлган Норин дарёсидан мазкур сув омборини тўлдириш учун ёз ойларида камида 5 км³ сув олиб қўйилмоқда. Бу қандай оқибатларга олиб келаётгани яхши маълум: Сирдарёнинг қуйи оқимида жойлашган мамлакатлар — Ўзбекистон, Тожикистон ва Қозоғистонда ёз даврида сунъий равишда сув тақчиллигини келтириб чиқармоқда.

Қуйидаги далилларга ҳам эътибор қаратиш лозим. Тўқтағул сув омборини 1990 йилдан буён (яъни, Тўқтағул гидроузели СССР Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тасарруфида бўлган пайтда) сув билан тўлдириш ва ундан фойдаланишга доир материаллар таҳлили шуни кўрсатадики, вегетация даврида (апрель-сентябрь) сув ўтказиш ҳажмининг йиллик умумий ўтказиш ҳажмидаги улуши ўртача 70-75 фоизни ташкил этган бўлса, 1991-2008 йилларда (яъни, Тўқтағул сув омборини сув билан тўлдириш ва ундан сув чиқариш Қирғизистон томонидан назорат қилина бошлаган даврда) бу кўрсаткич 45-50 фоизни ташкил қилди.

Бошқача айтганда, аслида, Тўқтағулда тўпланадиган сувдан фойдаланиш Қирғизистоннинг ўзида ҳам, қуйи оқимда жойлашган бошқа республикаларда ҳам сувдан фойдаланувчиларнинг вегетация давридаги манфаатлари эътиборга олинмасдан, энергетика режимига ўтказилган.

Ушбу минтақада жойлашган барча мамлакатлар ва халқлар манфаати йўлида сув-энергетика ресурсларидан самарали ва оқилона фойдаланиш масалалари ғоят нозик мавзу эканини, бинобарин, бу борада бирёқлама ёндашувга асло йўл қўйиб бўлмаслигини такрор ва такрор таъкидлашга тўғри келади.

Бу борада юксак масъулият, масалага чуқур ўйлаб, оғир-вазминлик билан ёндашиш, халқаро ҳуқуқни ҳурмат қилиш ва ўзаро мақбул оқилона, муроса йўлини излаш даркор.

О.РАЖАБОВ,
ЎзА шарҳловчиси.

Қонун ва шарҳ

ЎЗБЕКИСТОНДА ПОЧТА АЛОҚАСИ

ҳамда тизимнинг ҳуқуқий асослари такомили

Почта ва телекоммуникация соҳаларини ривожлантириш борасида қабул қилинган қонун ҳужжатлари асосида мамлакатимизда почта алоқаси тармоғи ва шахобчаларини замонавийлаштириш, халқаро почта алоқаларини ривожлантириш, фойдаланувчиларнинг бу соҳага бўлган талабларини қондириш, ахборот-коммуникация технологиялари негизида хизматларнинг янги турларини жорий этиш ишлари кенг кўламда амалга оширилмоқда.

Мамлакатимизнинг почта алоқаси хизматлари бозорида ҳозирги пайтда ундан ортиқ субъектлар фаолият кўрсатиб, уларнинг олтитаси йирик хорижий компаниялар тасарруфидаги шўъба корхоналардир. Мазкур субъектлар асосан курьерлик хизматлари кўрсатишга ихтисослашган. Алоҳида почта алоқасининг анъанавий хизмати бўлмиш универсал хизматни "Ўзбекистон почтаси" очиқ акциядорлик жамияти кўрсатмоқда. Шу жиҳатдан олганда, мамлакатимиз почта алоқаси хизматлари бозорининг замонавий ривожланиш анъаналари амалдаги почта соҳаси қонунчилик базасини қайта кўриб чиқишни ва такомиллаштиришни тақозо этди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг XVIII ялпи мажлисида "Почта алоқаси тўғрисида"ги қонун маъқулланди. У давлатимиз раҳбари томонидан имзоланиб, жорий йилнинг 23 апрелида матбуотда эълон қилинди.

Мазкур қонун билан "Почта алоқаси тўғрисида"ги (31.08.2000) амалдаги қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиб, ривожланган давлатларнинг ижобий тажрибасини ўрганиш орқали қайта такомиллаштирилди. Янги таҳрирдаги қонун олти боб, 32 моддадан иборат. Унда почта алоқаси соҳасига оид умумий қоидалар билан бирга, уни давлат томонидан тартибга солиш ва бошқариш, хизматлар кўрсатиш, бу тармоқнинг ташкилий ва иқтисодий асослари, алоқа операторлари, провайдерлари ва уларнинг жавобгарлигига оид масалалар тартибга солинди.

Қонунга қатор янги моддалар ва қўшимчалар киритилди. Жумладан, почта алоқаси хизматларини "почта хизматлари" ва "курьерлик хизматлари"га бўлиш йўли билан почта алоқаси хизматлари бозоридаги муносабатларни ташкил қилишнинг янги модели аниқлаштирилди. Ушбу тушунчалар назорат муддатларидан бири — ҳисобланган хизматнинг сифат нормативларини ўрнатиш ва таъминлаш бўйича зарур нормаларга эга бўлди. "Назорат муддатлари" тушунчаси Умумжаҳон Почта Иттифоқи ҳужжати билан белгиланган ва унга аъзо давлатлар, шу жумладан Ўзбекистон Республикаси томонидан таъминланадиган асосий хизматларга кирганлиги сабабли "секограмма" тушунчаси ҳам қонунга киритилди. Шунингдек, "абонемент почта жавони", "курьерлик жўнатмалари" каби янги тушунчалар билан бойиди.

Қонунда оператор ва провайдерларнинг ўзаро муносабатлари асослари белгиланиб, почта алоқаси хизматлари бозоридаги муносабатларни ташкил этишнинг янги модели белгиланди. Жумладан: почта алоқаси оператори ва провайдерининг почта жўнатмаларини (шунингдек, пул маблағларининг почта ўтказмаларини) жўнатиш ва етказиб бериш (топшириш) бўйича фаолияти почта хизматлари, деб эътироф этилиб, почта жўнатмалари таркибига манзили кўрсатилган ёзма хат-хабарлар, посилкалар ва тегишли ўровдаги босма нашрлар киритилди.

Курьерлик хизматлари сифатида эса почта алоқаси оператори ёки провайдерининг курьерлик жўнатмаларини жўнатиш ва етказиб бериш (топшириш) бўйича фаолият қайд этилиб, курьерлик жўнатмалари таркибига жўнатилиши қисқа муддатларда қўлдан-қўлга етказиб берилган (топширилган) ҳолда амалга ошириладиган почта варақалари, хатлар, бандероллар, посилкалар ва босма нашрлар киритилди. "Почта алоқасининг универсал хизматлари" тушунчаси эса яна ҳам аниқлаштирилиб, бу хизмат ижроси қонун билан кафолатланди.

Эски таҳрирдаги "Почта алоқаси тўғрисида"ги қонунга биноан почта алоқасининг универсал хизматлари сифатида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида умумий фойдаланишдаги почта алоқасининг ёзма хат-хабарларни жўнатиш бўйича барча фойдаланувчиларга кўрсатиладиган хизматлар тушунилар эди. Янги таҳрирда эса, мазкур тушунча фойдаланувчиларнинг тегишли сифат билан арзон нархда универсал почта хизматидан фойдалана олиш ҳуқуқини таъминлашга йўналтирилган (нормаларни қонуний мустаҳкамлаш учун) Умумжаҳон почта конвенциясининг 3-моддасига мувофиқ баён этилди. Унга кўра фойдаланувчиларга Ўзбекистон Республикаси ҳудуди доирасида мақбул нархларда кўрсатиладиган ва белгиланган талабларга мос сифатдаги почта хизматлари "универсал почта хизматлари" ҳисобланади.

Айтиш мумкинки, универсал хизматлар билан барча фойдаланувчиларни тенг шароитларда, махсус ваколатли орган томонидан белгиланадиган сифат даражасида таъминлаш кафолатланади ҳамда уларни ижро мажбуриятини почта алоқаси миллий оператори зиммасига юклаш кўзда тутилди.

Янги таҳрирдаги қонунда, шунингдек, Республика Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган ваколатли органнинг почта алоқаси соҳасидаги бошқарув вазифа(функция)лари ҳам кенгайтириб берилди. Унинг ваколат доирасига, хусусан, почта тўловининг давлат белгилари ва давлат коллекциясини шакллантириш, франкирлаш машиналаридан фойдаланиш тартибини белгилаш каби янги функцияларни амалга ошириш киритилди.

Шу билан бирга, "Маҳсулотлар ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг 13-,14-моддаларига мувофиқ хизматлар ва маҳсулотларни сертификатлаштириш ишлаб чиқарувчининг мажбуриятига кириши сабабли махсус ваколатли органнинг ваколатларидан "почта алоқасининг техник воситаларини белгиланган талабларга мувофиқлигига доир сертификатлаштириш ишларини ташкил этиш" функция (вазифа)си чиқариб ташланди.

Алоҳида таъкидлаш жоиз, почта алоқаси хизматларидан фойдаланувчиларнинг жавобгарлигини қонун билан мустаҳкамлаб қўйиш мақсадида Умумжаҳон почта конвенциясининг 23-моддасига мувофиқ қонунга алоҳида янги модда (28-модда) киритилган бўлиб, унда почта алоқаси хизматларидан фойдаланувчилар жўнатилиши тақиқланган буюмлар ва моддаларни почта ҳамда курьерлик жўнатмаларига жойлаш ёки улар лозим даражада ўралмаганлиги натижасида почта алоқаси хизматларининг бошқа фойдаланувчиларига, почта алоқаси операторлари ва провайдерларига етказилган зарар учун жавобгар бўлиши белгилаб қўйилди.

Айни кезда, қонунга қалбаки почта тўловининг давлат белгиларини тайёрлаганлик, сотганлик учун жавобгарликни кўзда тутадиган янги 29-модда ҳам киритилди. Унга кўра, қалбаки почта тўловининг давлат белгиларини сотиш мақсадида тайёрлаганликда ёки сотганликда, шунингдек била туриб франкирлаш машиналарининг қалбакилаштирилган тамға изларидан фойдаланганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўлади. Ўз навбатида, ушбу ўзгартишнинг киритилиши ҳозирги кунда дунё филателия бозорида почта алоқаси қалбаки белгиларининг сотилаётганлиги, яъни халқаро бозорда қалбаки почта тўлови давлат белгиларининг катта миқдорда пайдо бўлганлиги билан асосланади.

Қонунда почта алоқаси хизматлари кўрсатиш бўйича мажбуриятлар бажарилмаган ёки лозим даражада бажарилмаган тақдирда фойдаланувчи почта алоқаси оператори ёки провайдерига талабнома тақдим этиш тартиби ва муддатларининг батафсил ифода этилганлиги ҳам аҳамиятга молик. Яъни қонуннинг 30-моддасига биноан почта алоқаси хизматлари кўрсатиш бўйича мажбуриятлар бажарилмаган тақдирда фойдаланувчи почта алоқа оператори ёки провайдерига талабнома тақдим этишга, шу жумладан, етказилган зарарнинг ўрни қопланишини талаб қилишга ҳақли бўлади.

Хулоса қилиб айтганда, "Почта алоқаси тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг янги таҳрирда қабул қилиниши почта ва курьерлик хизматлари бозори фаолияти ва ривожланиш тенденцияларини, почта алоқаси соҳасида фаолият юритишнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш ҳамда ушбу соҳадаги Ўзбекистон Республикаси қонунчилигини Умумжаҳон Почта Иттифоқига аъзо давлатларнинг қонунчилиги билан уйғунлаштириш имконини беради.

Камола ҲАМИДОВА,
Жавлон АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти ходимлари.

∇ Миллий маҳсулот — миллий ғурур

"ДИАМОН ГЛАСС" — ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР САМАРАСИ

Жомбой туманида инновацион технологиялар асосида импорт ўрнини босувчи маҳсулот ишлаб чиқарадиган замонавий саноат корхонаси фойдаланишга топширилганига кўп бўлгани йўқ. "Диамон Гласс" деб номланган мазкур бизнес субъектида дастурхонлар безаги бўлмиш нафис шиша идишлар тайёрланади.

Илғор технологик ускуналар билан жиҳозланган, Самарқанд вилоятида ягона ҳисобланган корхона ойига 50 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқаради. Аҳамиятлиси, "Диамон Гласс" қисқа вақтда хориждан олиб келтирилаётган шундай маҳсулотларни четга суриб, истеъмол бозорида ўзига нисбатан катта эҳтиёжни пайдо қила олди. Сабаби, бу ерда тайёрланаётган маҳсулотнинг таннархи арзон, пишиқлиги, кўркамлиги, ўзига хос дизайни билан ҳар қандай харидорнинг эътиборини жалб эта олади. Шу боис, "Диамон Гласс" маҳсулотларининг Навоий, Бухоро, Қашқадарё, Тошкент, Фарғона сингари вилоятлардаги савдо шахобчаларида харидори бисёр. Атиги бир йил муқаддам ташкил топган корхона энди экспорт шартномаларини тузиш, валюта даромадларини кўпайтириш чораларини кўрмоқда.

- Бўш ётган эски саноат корхонаси биносини сотиб олиб, тубдан қайта таъмирладик, - дейди "Диамон Гласс" бошқарувчиси Аҳтам Маҳмадалиев. — Хитойлик тадбиркор шерикларимиз зарур технология билан таъминлашди. Салкам чорак миллион АҚШ доллари миқдорида инвестиция киритилди. Дастлабки босқичда 70 кишини иш билан таъминладик. Ишлаб чиқаришнинг кейинги босқичларида бу миқдор янада кўпаяди.

Дарвоқе, "Диамон Гласс" ўз маҳсулотининг харидоргирлигини йўқотмаган ҳолда маҳаллийлаштириш дастурини ишлаб чиқаришга дадил жорий этмоқда. Шу мақсадда Навоий ва Тошкент вилоятларидаги саноат корхоналари билан хомашё ҳамда қадоқлаш жиҳозларини етказиб бериш бўйича фойдали ҳамкорлик йўлга қўйилган.

Демак, хорижий сармояларни жалб этиш орқали қишлоққа саноатни олиб кириш, экспорт ўрнини босувчи, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин. Бунинг учун эса тадбиркордан хоҳиш ва интилиш, ўз юртининг асл фарзанди бўлишдек миллий ғурур талаб этилади, холос.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
"Adolat" мухбири.

Мелиорация

ЗАМИН ТАБИБЛАРИ

Мамлакатимиз Президентининг "Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси юзасидан амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар, шубҳасиз, бугун қишлоқ хўжалигида суғориладиган майдонлар ҳолати яхшиланишига ва ҳосилдорликнинг ошишига хизмат қилмоқда. Буни Жиззах вилояти гидрогеологик мелиоратив экспедицияси жамоаси фаолиятида ёрқин кўриш мумкин.

Экспедиция вилоятдаги шўрланган майдонлар ҳолатини назорат қилиб бориш билан бирга ёпиқ-ётиқ зовурларни жорий таъмирлаш юмушлари ижросида ҳам катта ютуқларга эришмоқда.

— Жорий йилнинг биринчи чораги давомида 110,5 километр узунликдаги ариқ-зовурлар тозаланиб, 12 та кузатув қудуғида таъмир ишлари амалга оширилди, — дейди жамоа бошлиғи Равшан Маматқулов. — Белгиланган режамизга кўра, 15 та лойиҳа бўйича зовурларни қайта таъмирлаш мўлжалланган.

Дарвоқе, вилоятда мелиорация тадбирларининг аниқ дастур ҳамда тизимли тарзда олиб борилаётганлиги туфайли бажарилаётган ишлар сифати ва самарадорлиги тобора ошиб бормоқда. Бугунги кунда тизимли тозалаш, таъмирлаш ва 6 та мелиорация объектини реконструкция қилиш ҳамда янгиларини қуриш ишлари кўзда тутилган. Мазкур юмушлар поёнига етгач 26442 гектар ернинг мелиоратив ҳолати тубдан яхшиланади. Ҳозир вилоятда 4 та махсус давлат унитар корхонасидан ташқари, 30 га яқин ёрдамчи пудратчиларнинг қирққа яқин замонавий экскаваторлари бу ишларга сафарбар этилган.

Биргина "Пахтакордавсувмахсуспудрат" давлат унитар корхонаси шу йилнинг биринчи чорагида 44 километр масофадаги зовурлар тизимида тозалаш ишларини олиб борди. 38 километрлик ёпиқ-ётиқ дренажлар, 5 та кузатув қудуғи таъмирдан чиқди. Кузга бориб, улар атрофидаги майдонларда ҳосилдорлик ўртача 4-5 центнерга ошиши кутилмоқда. Яқинда бу ерга келтирилган учта янги "Liveone-230" русумли экскаватор ҳам жамоа иш унумига унум қўшмоқда.

Бир сўз билан айтганда, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасидаги ҳар кунги таҳлиллар ҳозирги кунда бу ерда Президент Фармонлари талаблари изчил бажарилаётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Зеро, соғлом, ҳосилдор ер — ризқ-рўзимиз, фаровонлигимиз ва тўқчилигимиз манбаидир.

Муқимбой ИСМОИЛОВ,
"Adolat" мухбири.

2009 йил — Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили

ДАСТУР ИЖРОСИ ЙЎЛИДА

Оққўрғон туманида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Айниқса, Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида шинам ва кўркам тадбиркорлик субъектлари қурилиши авж палласига кирганлиги аҳоли фаровонлигини янада оширмоқда.

Куни кеча туман Марказий боғида замонавий типда қурилган "Шариф ота" чойхонаси фойдаланишга топширилди. Оққўрғоннинг кўркига кўрк қўшган чойхонани қўқонлик моҳир уста Анваржон Акрамов ва унинг шогирдлари дид билан қуришди.

— Оҳангарон дарёси бўйидаги чойхонамиз қурилишида яқиндан ёрдам берган туман ҳокимлиги ва бошқа мутасадди ташкилотларга мингдан минг раҳмат, — дейди тадбиркор Қобулжон Каримов. — Эндиликда биз бу ерда аҳолига хилма хил миллий таомлар етказиб берамиз. Уларга янги шахобчамизнинг 10 нафардан зиёд моҳир ошпазлари сидқидилдан хизмат кўрсатади.

Собиржон ТУНҒАТОВ.

Пардабой ЭРГАШЕВ олган суратлар.

МАКР ТУЗОҒИ

Бугунги кунда юртимизда одам савдосига қарши курашиш бўйича катта ишлар қилинмоқда. Айниқса, "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонуннинг қабул қилиниши ва 2008 йил 8 июлда Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорининг эълон қилиниши ушбу иллатни бартараф этишда энг муҳим омилга айланди. Бугун одам савдосига қўл уриб, юртдошларимизга жабр келтираётган кимсалар қонун олдида тегишли жазоларни олмоқда. Яқинда уларнинг бири суд олдида ўз қилмишлари учун жавоб берди.

Мирзаободлик Турсинали Сулаймонов кўра-била туриб қинғир ишга қўл урди. У одам савдоси билан шуғулланиб, мўмай даромад орттиришни кўзлади ва бу борада ўзига ишончли шерикларни ҳам топди. Турсинали 2004 йилнинг январь ойидан бери Россияда ишларди. У Волгоград вилоятининг Ахтуба туманидаги Краснийслобода қўрғонида Сергейнинг даласида меҳнат қилди. 2008 йил январь ойида Россиядан қайтиб, уйида дам олиб юрганида уни Макар исмли корейс йигит йўқлаб келди. У Сергей тез одам топиб Россияга юборишни буюрганлигини ва жўнатадиган одами қанча кўп бўлса, шунча яхши бўлишини уқтирди. Корейс йигит барча сарф-харажатни ўз гарданига олди. Турсиналини ҳам холис хизмати учун қуруқ қўймаслигини билдирди.

Пулнинг дарагини эшитган Т.Сулаймоновнинг чеҳраси ёришади ва тезда Россияга жўнатиш учун одам тўплашга киришади. Қишлоқдошларига Россияда иш бор, яхши ишласангизлар катта даромад оласизлар, деб қуюқ ваъдалар беради. Қишлоқда ишсиз юрганлар унинг хонадонига бирин-кетин кириб кела бошладилар. Т.Сулаймонов 2008 йилнинг 24 январь куни 2 та "Истана" русумли микроавтобусда 22 нафар ҳамқишлоғи билан Тошкент шаҳрига йўл олди. Пойтахтда уларни, олдиндан келишилгандек, Макар кутиб олди. Шу куни йигитлар Макар бошчилигида темирйўл вокзалидан поездга ўтириб олис Россия томон йўл олишди. 28 январь куни белгиланган манзилга етиб келишди. Уларнинг бир қисми Андрейга тегишли экин майдонида ишлай бошлайди. Дала бошидаги вагонлардан ётоқ ўрнида фойдаланишди. Қолган 11 нафар бўз йигит Сергейга қўш-қўллаб топширилди. Андрейнинг қўлидаги йигитлар далада карам етиштириш билан шуғулланадилар. Сергейнинг қўлига топширилганлар эса эртадан-кечгача иссиқхонада тиним билмай тер тўкиб ишлашади. Бу ерда иш жуда оғир эди. Агар йигитлар кўпроқ дам олишса, Сергей уларни хоҳлаганича жазоларди. Январь ойидан то кеч кузгача шундай азоб-уқубатда ишлаган, еб-ичишининг тайини бўлмаган йигитлар соғлиғини йўқотишди. Жабрланувчилардан бири — Сайфиддин Раҳмонқулов укалари Азамат, Аҳад билан бирга Сергейга учрашди ва уйига кетишларини билдириб, иш ҳақларини беришини талаб қилди. Аммо Сергей уларни ҳақорат қилиб қўлларига арзимаган пулни берди. Россияда ишлаб, катта даромад олишни кўзлаган йигитлар шу тариқа чув тушиб алдандилар ва минг бир азобу уқубат билан уйига аранг қайтиб келишди. Қишлоқдошларига азият етказган Турсинали Сулаймонов Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодекси 135-моддаси 3-қисми билан айбдор деб топилиб, уч йил муддатга озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланди.

∇ Ҳаёт сабоқлари

Нурмуҳаммад УММАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚК департаменти Сирдарё вилояти бошқармаси матбуот гуруҳи катта инспектори.

ОЗИҚ-ОВҚАТ НАРХИ ЎСИШИ КУТИЛМОҚДА

"Chathem House" мутахассисларининг фикрича, яқин вақтларда озиқ-овқат маҳсулотлари нархи яна ўса бошлайди.

Боз устига, ҳозирнинг ўзидаёқ айрим қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нархи қимматлашуви кузатилмоқда. Бу Бразилия ва Аргентинадаги қурғоқчилик ҳамда АҚШ ва ЕИда кузги экин майдонларининг қисқартирилгани туфайли юз бермоқда. БМТнинг "Бутунжаҳон истеъмол дастури" раҳбари Жозетт Шираннинг фикрича, 2009 йил ҳар қандай ҳолатда ҳам аввалги йилга нисбатан қийинроқ кечади.

Мутахассислар салбий омиллар орасида сайёрамизда иқлимнинг ўзгараётгани, сув ва ер танқислиги ҳамда аҳолининг ўсиб боришини алоҳида таъкидлашмоқда. Буларни нормал ҳолатга келтириш учун 2020 йилгача қишлоқ хўжалик тармоғидаги йиллик инвестициялар ҳажмини қарийб 227 миллиард АҚШ долларига ошириш лозим, дейишмоқда улар.

ҲАРБИЙ БАЗА ВА МУЗЕЙ

Франция ва Бирлашган араб амирликлари давлатлари ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари янада мустаҳкамланади.

"Euronews" хабарига кўра, Франция президенти Николя Саркози Араб амирликларига қилган сафари чоғида Абу-Дабида французларнинг доимий фаолият олиб борувчи ҳарбий базаси очилиш маросимида иштирок этган. "Тинчлик лагери" номли база энг аввало Франциянинг Ўрта ер денгизидаги энг муҳим пункти сифатида хизмат қилади. Унга 500 нафар ҳарбий хизматчи жойлаштирилади. Пойтахт Абу-Дабида, Франциядаги "Лувр" музейи каби "Абу-Даби Лувр" музейи қурилиши ҳам бошланади. Унинг очилиши 2012-2013 йилларга мўлжалланган.

Шунингдек, Франция томони амирликка "Рафаэл" номли 60 та янги самолётлар сотишни мўлжалламоқда.

ИНҚИРОЗ ДАВОМ ЭТМОҚДА

"British Airways" жиддий йўқотишларни бошдан кечирмоқда.

Буюк Британиянинг мазкур миллий авиакомпанияси 1-чоракни 250 миллион евро миқдорида зарар билан якунлади. Ҳолбуки, 2009 йил бошларида компания 900 миллион евродан зиёд фойда кўрганди. Ўшанда "British Airways" барча қарзидан қутулиб, девидентларни акция бўйича тўлашдан ҳам воз кечувди.

Аммо қувонч узоққа чўзилмади. Авиакомпания жорий йилнинг 1-чорагида ёнилғининг кескин қимматлашиб кетиши ва глобал молиявий инқироз таъсирида жиддий зарар кўра бошлади.

ГЛОБАЛ ИСИШНИНГ ЯНГИ ОҚИБАТЛАРИ

Италия табиатни муҳофаза қилиш ташкилоти тадқиқотчилари томонидан глобал исишнинг янги оқибатлари аниқланган.

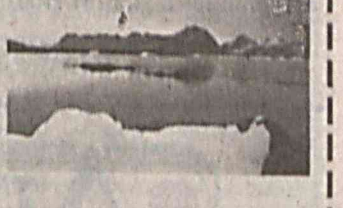

Буюк Британия оммавий ахборот воситаларининг хабарича, айни пайтда кузатилаётган иқлим ўзгаришлари Европага одатда Африка учун хос бўлган тропик касалликларни олиб келган.

Мутахассислар мазкур касалликлар туркумига Европада тобора кўпроқ қайд этиб борилаётган безгак, лейшманиоз каби қатор хавфли хасталикларни киритмоқда. Масалан, кейинги йилларда фақатгина Италияда безгакнинг бир неча ҳолати аниқланган. Бунга эса қитъада тобора кўпайиб бораётган чивинлар сабаб бўлган. Шунингдек, Голландия, Бельгия ва Германияда тропик вируслар, Қизил денгизда ҳам балиқларнинг айрим тропик турлари пайдо бўлиб қолганлиги маълум қилинади.

Шаҳбоз ИЗЗАТУЛЛАЕВ тайёрлади.

Таълим ислоҳотлари — амалда

МАҚОМ БИЛАН УЛҒАЙСИН ЁШЛАР

мактабларда мусиқа маданиятига эътибор ошмоқда

Наргиза пианинода навбатдаги машқни поёнига етказгач, очиқ деразага боққанича хаёлга ботди...

"Ўшанда сингилларим билан қўшиқ айтиб, "концерт" қўйгандим. Бундан таъсирланган раҳматли онам қўлимдан етаклаб, болалар мусиқа мактабига олиб борган эдилар. Шунга ҳам ўттиз йил бўлибди-я.

Биринчи устозим Тоир ака Исҳоқовдан бир умр миннатдорман. Ахир, шу инсондан санъатнинг илк сабоқларини олмаганимда, нотага қараб чалишлар қаёқда эди..."

Эшик жиринглаб, фикри бўлинди. Қараса, болаларининг отаси Неъматжон экан.

— Нечук, барвақт қайтибсиз-ми? Ҳозир, сессия-имтиҳонлар даври бўлса!

— Бир талабанинг диплом ишини уйга олиб келгандим. Унутибман, яна кетаман. Манави қоғозни уйга яқинлашганимда, ўқувчинг қўлимга тутқазди. Кўр-чи, тавсифномага ўхшайди.

Икки букланган қоғозга кўз югуртираркан, Наргиза беихтиёр шукроналар айтди. Яна хаёлга берилди.

"Бахтли бўлиш учун орзу қанотида учишнинг ўзи кифоя эмас, — деган эди моҳир дуторчи, Ўзбекистон халқ артисти Ориф Қосимов. — Фақат машқ ва меҳнатгина мақсад сари етаклайди.

Мен буни талабалик йиллари "Ориф Қосимов ижодини ўрганиш ва тарғиб этиш" мавзусидаги илмий ишланмам олийгоҳ кўрик-танловида юқори баҳоланганида ҳис қилганман."

У устозини шунчаки хотирламади. Боиси, меҳр билан ёзилган тавсифномадан таъсирланиб, меҳнатлари зое кетмаганини кўнглидан ўтказди. Ўзи мусиқа маданияти фани ўқитувчиси бўлиб ишлаб турган 201-мактаб директори Д.Ҳайдарова имзолаган бу ҳужжатда, жумладан, шундай сўзлар ёзилган эди:

"Мактабимизда ўқувчиларнинг мусиқа маданияти дарсларига катта қизиқиш билан қарашаётгани сезилиб туради. Бунда ёшларда мусиқага ошуфталикни шакллантириш йўлида изланаётган ўқитувчи Наргиза Мансурованинг муносиб ҳиссаси бор. Унинг "Дарс жараёнида ўқувчиларни ўзбек мумтоз мусиқа санъатига қизиқишини уйғотиш" мавзусидаги илмий изланишлари ўз самарасини бермоқда. Хусусан, 5-7 синфларда нафақат мусиқа тинглаш, балки замонавий ва ота-боболардан мерос бўлиб қолган мақомдек маънавий бойликка муносабат билдириш, шарҳлаш каби хислатлар шаклланмоқда.

Наргиза "Жажжи юлдузлар" тўгараги раҳбари сифатида ёшларга рақс сирларини ўргатади. Айниқса, Чилонзор тумани ўқувчилар ижодиёти маркази қошида очилган "Ёш мақомчилар" дастасининг чиқишлари оммалашиб бормоқда. Бу ҳаммаси меҳрибон ва талабчан устоз Наргиза Мансурованинг замон билан ҳамнафаслиги, буюк аждодларимизга муносиб авлод тарбиялаш масъулиятини зиммасига олганлигидан далолатдир".

Дарвоқе, Президентимизнинг: "Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта, бахтли бўлишлари шарт!" деган сўзларида озод ва обод юрт ворисларига катта умидворлик ифода этилган. Юртбошимизнинг "Болалар мусиқа ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастурини тайёрлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонида эса бу борада амалга ошириладиган маданий-маърифий ишлар кўзда тутилган. Дастурга кўра, мусиқа ва санъатга ихтисослаштирилган мактаблар қатори умумтаълим ўқув масканларида ҳам мусиқа фани ва дарсликларини замонавий мезонлар асосида такомиллаштириш мўлжалланган. Демак, мактаб деразаларидан таралувчи Ватан, тинчлик, дўстликни тараннум этувчи қўшиқлар билан бирга азалий ва абадий мақом оҳангларини ҳам баралла тинглаб, қадриятларимизни янада эъзозлашга замин яратилмоқда.

Сурайё АҲМАДЖОНОВА.

1 ИЮНЬ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

ЭЪЗОЗ ВА АРДОҚ ОҒУШИДА

Боғчага фарзандларини етаклаган ота-оналар билан кириб бордик. Икки қаватли бино, ям-яшил дарахтзор, ранг-баранг гулзор, текис асфальт йўлакчалар, жиҳозланган ўйин майдончалари ва ниҳоят меҳрибон боғча опалар ҳамма болаларни бир зумда бағрига олди.

— Ассалому алайкум, опажон.

— Ваалайкум ассалом, тилингдан ўргилай қоқиндиқ, келдингми? — дея алик олаётган I-гуруҳ тарбиячиси Ирода Эргашева болаларни қабул қила бошлади...

Қўшни гуруҳларга разм ташлаймиз. Дилором Йўлдошева, Елена Клинкина, Татьяна Александрова сингари ўнлаб бошқа тарбиячилар ҳам жажжиларни самимий кутиб олишаяпти. Болакайларнинг уларга қараб талпиниши ва ота-оналари билан жажжи қўлчаларини силтаб хайрлашиб қолиши кишига алланечук ширин бир кайфият бағишлайди.

— Ленура Шевкетовна Елина керак эдилар? — сўрадик иккинчи қаватдан тушиб келаётган оқ халатли қиздан.

— Марҳамат, опа ҳув нариги гуруҳда, — деди у бурчакдаги эшикни кўрсатиб.

— Шу томон юрдик. Мудирани чиндан ҳам болалар даврасида учратдик. Бугун бу ерда боғча билан хайрлашиб, илк бор мактабга — биринчи синфга борадиган болалар — битирувчи гуруҳ ўғил-қизлари учун байрам куни экан. Мудира уларнинг ана шу шодиёнага тайёргарлиги юмушлари билан банд эди. Халақит бериб ўтирмадик. Иккинчи қаватга кўтарилиб, услубчи (методист) Роза Набиевани йўқладик. Ичкарида экан, эшитди-ю, югуриб чиқди.

— Мен шу ерда.

Унга мақсадимизни айтдик.

— Ҳокимиятда ҳам, халқ таълими туман бўлимида ҳам, қолаверса, ота-оналар ҳам энг яхши боғчалардан деб сизларникини — "Табассум" боғчасини айтишди, — қўшиб қўйдик сўзимиз охирида.

— Ў-ўў, мактаб юборишибди-ку... Ҳақиқатдан ҳам боғчамиз Чилонзор туманида энг олд боғчалардан десам янглишмайман, — фахрланди у. — 12 та гуруҳда 250 дан зиёд кичкинтойлар тарбия олишади. Уларнинг ўйнаб-ўсишлари учун ҳамма шароит муҳайё. Гуруҳларимиз янги-янги мебеллар, ўйинчоқлар, жиҳозлар ва ўқув-ёзув воситалари билан тўла таъминланган. Болаларга берилаётган овқатлар тури ва сифати яхши. Ота-оналар хурсанд... Ҳудудимиз хуш ҳаво, биномиз кўркам, ўйин майдончаларимиз кенг, ҳамма ёқ гулу гулзор...

Гуруҳларга кирамиз. Бирибиридан ширин, дўмбоқ ўғил-қизларнинг шўх-шўх кулгилари, бийрон-бийрон сўзлашувлари, ўйин ва машғулотлари диққатимизни тортди: бири расм чизаяпти, бири пластилиндан аллақандай шакл ясаяпти, яна бири қандайдир ўйинчоқни ўзича "таъмир" қилмоқда. Гўё ҳаммаси "муҳим ташвиш" билан банд.

— Исминг нима? — елкасига дўхтирларникига ўхшаш сумкача осиб олган қизалоқдан сўрадик.

— Мадинабону.

— Катта бўлсанг ким бўлмоқчисан?

— Доктор.

— Уколдан қўрқмайсанми?

— Қўрқаман... — жавоб қилди у.

Кулишдик. Қизалоқ уялди, шекилли югуриб тенгдошлари орасига кириб кетди. Рўпарамиздан чопқиллаб ўтаётган ўғил болани тўхтатиб сўраймиз.

— Сен ким бўласан?

— Солдат! (аскар демоқчи)

— Солдат қандай бўлади?

— Зўр бўлади, мен ҳам зўр боламан, кучлиман, мана, қаранг... — У кўйлаги енгини шимариб билагини қайириб, тирсаги усти мушагини кўрсатди, — кўрдингизми, кучим кўп, адамлар айтди, зўр боламан...

— Отинг нима?

— Наврўзбек.

— Қўшиқ ҳам биласанми?

— Биламан, кўп қўшиқ биламан, бувам ўргатган...

— Қани, айт-чи.

Тоза ҳаво, тоза сув,
Тоза осмон бизники.
Ватанимиз фаровон,
Озод маскан бизники...

Ҳа, мамлакатимизда ҳамма нарса уларники! Уларсиз эрта йўқ, келажак йўқ. Шунинг учун ҳамки, уларнинг бахтиёрлигини таъминлаш йўлида мустақиллигимизнинг илк кезларидан бошлаб, Юртбошимиз ташаббуси ва ҳукуматимиз ғамхўрлиги билан Ўзбекистонда энг яхши шароитлар, энг яхши имкониятлар ва энг яхши нарсалар болаларга аталди. Дарвоқе, юртимизда бўлган бир чет эллик меҳмондан ватанига қайтиб боргандан сўнг сўрашибди:

— Ўзбекистонда кимларга кўпроқ эътибор берилар экан?

— Болаларга, ёшларга! — жавоб қилибди у.

Ҳақ гап. Зеро, болалар бизда доим ардоқда, эъзозда.

Номоз САЪДУЛЛАЕВ.

ОИЛАДА

Менинг ёшим тўққизда,
Ҳамманинг эркасиман.
Дадажоним ширини,
Аяжоним қизиман.

Бувижоним меҳрибон,
Алқайдилар, дуохон.
Дарсларимда кўмакчи,
Билмай қолсам, ёрдамчи...

Моҳичеҳра АҲРОРОВА,
мактаб ўқувчиси.
Самарқанд вилояти

ЖИЯНИМГА

Бунча шўхсан, шодонсан,
Ўйноқ кўзли жайронсан.
Балки юртнинг донғини
Таратгувчи инсонсан.

Томирингда жўшар қон,
Паноҳинг — Ўзбекистон.
Тонгдаги шудринг мисол
Покизасан, жиянжон.

Ҳозир ўйнаб куларсан,
Улғаярсан, унарсан.
Ишонаман, Ватанга
Камарбаста бўларсан.

Дилдора ШАРИПОВА,
мактаб ўқувчиси.
Китоб тумани

Юқори Чирчиқ тумани 22-умумтаълим мактаби томонидан Джиенбеков Бижон Уролбоевичга берилган № 1032465 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

БОЛАЛАРГА БЕРИНГ, ДУНЁНИ

Ўзбек халқи болажон халқ. Ўз фарзандининг бахти-иқболи, эришган ютуқларини кўриш — ҳар бир ота-онанинг қалбини фахру ифтихорга тўлдиради.

Шунинг учун ҳам мамлакатимизда фарзандларимизнинг ҳар томонлама кучли, билимли бўлиб вояга етишишларига катта эътибор берилмоқда. Хусусан, Ўзбекистон Конституциясининг 64-моддасида "Ота-оналар ўз фарзандларининг вояга етгунларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурдирлар. Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарининг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди", деб белгилаб қўйилган.

Бундан ташқари, ҳукуматимиз томонидан бола ҳуқуқларини ҳимоялашга қаратилган бир қатор қонун ва қарорлар қабул қилиндики, бу пировардида фарзандларимизнинг ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳолда вояга етишига замин яратмоқда.

1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни олдидан Ҳамза тумани ФҲДЁ бўлими ходимлари маҳаллалар, мактаблар ва мактабгача таълим муассасаларида бўлиб, қизиқарли тадбир ва учрашувлар ўтказмоқда. Бу тадбирларда ходимларимиз ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган болаларни ҳимоялашга қаратилган қонун ва қарорларнинг мазмун-моҳиятини кенг тарғиб этишмоқда. Бу эса кутилганидан ҳам яхши самара бериб, ота-оналар, тарбиячи ва устозларнинг масъулиятини янада оширишга хизмат қилмоқда.

Зулайҳо КАМОЛХОДЖАЕВА,
Ҳамза тумани ФҲДЁ бўлими мудираси.

Мулоҳаза

Кейинги йилларда пойтахтимиз кўчалари кенгайиб, жамоат транспорти воситалари янгиланди. Йўналишлар кўпайтирилиб, турли русумдаги автобуслар қатнови аниқ жадвал бўйича йўлга қўйилди. Қишнинг совуғи, ёзнинг жазирама иссиғи демай туну кун шаҳар аҳолисига холис хизмат қилаётган моҳир ҳайдовчиларнинг хизматидан эл мамнун.

ЙЎЛОВЧИНИ РАНЖИТМАНГ

Лекин ҳайдовчилар орасида зиммасидаги масъулиятни чуқур ҳис қилмайдиганлари ҳам учрайдики, бундайларидан йўловчилар ҳақли равишда ранжийдилар. Чунки улар ўзларини шундай тутишадики, гўё жамоат транспорти уларнинг хусусий мулкидек. Автобусни бошқараётиб йўловчиларга бақириб-чақириши, ҳатто сўкиниб, ўшқириб муомала қилишини кўриб, бундай ҳайдовчилар автобус жамоат транспорти эканлигини, ундаги йўловчиларга қўрслик қилишга ҳақ-ҳуқуқи йўқлигини унутиб қўйишган, шекилли, деган фикрга борасиз.

Гоҳида бир йўналишдаги иккита автобус кетма-кет келиб қолса, томошани кўринг: аввалига улар машиналарини тўхтатиб, бақириб-чақириб сўкишиб олишади, кейин кимўзарга пойга қилишаётгандек автобусларни юқори тезликда, баъзан бекатларда тўхтамай учиришади. Бундай ҳолда йўловчилар таҳликага тушиши аниқ. Ахир, уларнинг тақдири ҳайдовчининг қўлида-ку!

Талаба бўлганим учун, асосан, автобусга чиқаман. Ҳайдовчи ва чиптачининг биз талабаларга бўлган муносабатидан дилим оғрийди. Улар талабаларга беписандлик билан қарашади. Ахир, талабада ойлик йўл чиптаси бор, у йўл кирани нақд пул билан тўламайди-да. Лекин талабалар ҳам ойлик йўл чиптасини сотиб олишади-ку!

Зарнигор РАМАЗОНОВА,
Жаҳон тиллари университети талабаси.

Ўқинг, қизиқ

«МИТТИВОЙ»НИНГ ВАЗНИ 3 ТОННА...

■ Илонхўр қушлар анча тадбиркор ҳисобланишади. Уялари ифлос бўлганини сезиб қолишса, еғани олиб келган илонларни уяларига қўйиб юборишади. Илон жаҳл билан уядаги барча чиқиндиларни ямламай ютишга тушади. Қарабсизки, уя ёғ тушса ялагудай топтоза бўлиб қолади.

■ АҚШда далалар ва очиқ ҳудудлардан ўтувчи катта газ қувурларидан юбориладиган газларга атайин хом гўшт ҳиди қўшилар экан. Агар қувурнинг бирон жойи тешилгудек бўлса, буни билиб олиш жуда ҳам осон. Чунки, ўша тешик тепасида йиртқич қушлар ғуж-ғон ўйнашади-да!

■ Янги туғилган кит боласини сезмаслик мумкин эмас. Ахир бу "миттивой"ларнинг туғилган пайтидаги вазни 3 тонна, танасининг узунлиги 8 метрга тенг (кўк китларда). Бу катта ёшдаги филнинг вазнидан 2000 килограммга кўпдир. Танасининг узунлигини ҳосил қилиш учун эса камида ўнта фил саф тортиб туриши керак бўлади. Бошқа кичкинтой китлар ҳам кўк китдан қолишмайди:

— ирланд кити - 6 метр, 6 тонна;
— жануб кити - 5 метр, 5 тонна;
— шимол уркачли кити - 4.5 метр, 2.5 тонна;
— кулранг кит - 4.5 метр, 1.5 тонна.

Она китнинг сути энг озуқага бой ҳисобланади. Унинг таркибида 42 фоиз ёғ ва 12 фоиз оқсил мавжуд бўлиб, ғоятда қуюқ, кремсимон. Катта одамнинг озиқ рационидан юз баробар кучли бўлган бу калорияли озуқа кит боласининг ғайритабиий тезликда ўсишини таъминлайди. Агар янги туғилган одам боласига ўз вазнини икки баробар орттириши учун 180 кун керак бўлса, кит боласи буни етти кунда уддалайди.

Етти ой эмизиб боқилган кит боласи суткасига 90 литрдан сут истеъмол қилади. Худди шунча муддатда 3-4 сантиметр ўсади ва вазни, хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, 80 килограммга ортади. Бу соатига 3,3 килограммни ташкил этади. Ёғга бой кит сутининг 18-19 тоннаси боласининг вазнига 17 тонна вазн қўшишга сарфланади.

Бахтиёр ЁҚУБОВ тайёрлади.

(Газетанинг навбатдаги сони 2009 йил 12 июнь, жума куни чиқади.)

ADOLAT
Inson manfaatlari — oliy qadriyat
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СДП СИЁСИЙ КЕНГАШИ
www.adolat_gazeta.uz

Бош муҳаррир
Худоёр МАМАТОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 0018 рақами билан рўйхатга олинган

Телефонлар: қабулхона – 236-53-14; 233-40-86 (факс); котибият – 233-41-89; «Партия ҳаёти ва сиёсат» бўлими – 236-55-64

Манзил: *100000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.*

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Алишер МЎМИНОВ, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Жовдатхон ИНОҒОМОВ, Зуҳра БОТИРОВА, Иқбол МИРЗО, Муҳаммад АЛИ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Мукаррамхон АЗИМОВА, Равшан ҲАЙДАРОВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Собир ТУРСУНОВ, Светлана ОРТИҚОВА, Талъат МУРОДОВ.

Нашр учун масъул
Холтўра ШАФОАТОВ
(Бош муҳаррир биринчи ўринбосари)

• *«Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.*
t — Тижорат мақолалар белгиси.

Нашр индекси 100
Навбатчи муҳаррир — Камол АЛЛАЁРОВ
Навбатчи — Бахтиёр ЁҚУБОВ
Саҳифаловчи-дастурчи — Бобур ТУРДАЛИ ўғли

«Шарқ» НМАК босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Буюртма Г – 400. Ҳажми – 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2. Адади – 5066. Босишга топшириш вақти – 23.50. Босишга топширилди – 23.30 1 2 3 4 5 6 7 8